

Presentación

GORETTI SANMARTÍN REI

Directora do Servizo de Normalización Lingüística da Universidade da Coruña

Após tratarmos as ligazóns entre lingua e cidade, lingua e investigación, lingua e idade e lingua e comunicación, prestaremos atención estes días a analizar as relacións entre lingua e docencia universitaria, un tema de especial relevancia para a extensión de usos da lingua galega en particular e de todas as linguas minorizadas en xeral. Adiantamos xa que este ámbito concreto de actuación e de intervención lingüística esixe unha boa dose de compromiso, de consenso e de entusiasmo, pois no caso galego o ensino universitario ficou á marxe do xa escaso desenvolvemento lexislativo arredor da presenza da nosa lingua no sistema educativo. Con todo, como era lóxico, e para alén do meritorio labor a prol da lingua de docentes a nivel individual que levan anos a demostrar que o noso idioma é apto para todos os ámbitos e para todas as expresións do saber científico e académico, ben axiña comezaron a ouvirse voces que reivindicaban a necesidade de a universidade ocupar o seu papel de vangarda tamén neste espazo do saber e que esixían que se establecesen as pontes necesarias tanto entre ensino secundario e universitario como entre a universidade e a sociedade en que se insire. Se paseniñamente a Universidade de Santiago de Compostela foi a primeira en camiñar nesta dirección, Vigo e A Coruña sumámonos ao esforzo de contribuír ao prestixio da lingua galega e ao de crear conciencia sobre a nosa responsabilidade en canto que elites sociais. Dentro dese exercicio está o da formación, o da creación de discursos e o da procura de alternativas que modifiquen a realidade. Velaí a razón de ser deste encontro, xustificado fundamentalmente pola demanda das persoas que apostades, coa vosa presenza, nas posibilidades de transformación a través do coñecemento.

Xustamente a inscrición nestas xornadas de 348 persoas, con perfís moi diferentes (profesorado, alumnado, técnicos e técnicas de normalización, persoal de administración e servizos,...) mais motivacións converxentes (a fundamental, ampliar espazos

para o galego no ámbito universitario), demostra o interese que o tema do emprego do galego na docencia suscita na comunidade universitaria e na sociedade en xeral, pois sabemos que da súa extensión pode derivarse facilmente unha utilización da nosa lingua en lugares e situacións moi heteroxéneas, que rompa cun horizonte de expectativas reducionista que dá por válida a existencia de linguas aptas e non aptas para determinados usos.

Para nós, para o Servizo de Normalización Lingüística en particular e para o conxunto da Universidade da Coruña, isto supón un importante estímulo para continuarmos co labor de defender a nosa lingua da única forma posible: usándoa e usándoa ben.

O galego non sobrevivirá de non estarmos á altura das circunstancias e de non nos preocuparmos pola súa calidade, pola súa saúde, pola conformación dun modelo de lingua culto en que queremos construírnos colectivamente, e neste aspecto a docencia universitaria debe servir de referente de usos especializados e de óptimas competencias lingüísticas.

Somos sabedor@s de que a problemática que estamos a tratar pode posuír especificidades no caso galego, e mesmo no caso particular da Universidade da Coruña nos seus dous campus (A Coruña e Ferrol), mais tamén coñecemos que situacións semellantes acontecen en todos aqueles contextos en que hai contactos de linguas e, aínda que desexamos aproveitar esta oportunidade para nos solidarizar con todas aquelas persoas que falan unha lingua dominada, xulgamos importante comezar polo máis próximo e coñecer a situación a este respecto de diferentes idiomas europeos –entre eles, os do Estado español–, que sofren tamén a presión doutras linguas-teito, pois acreditamos en que un obxectivo básico nestes momentos de renovación ten de ser pular por que o Espazo Europeo de Educación Superior se enriqueza coa heteroxeneidade lingüística e cultural e por que non supoña a nosa redución á expresión a través dos idiomas (ou do idioma) en que falan as potencias con maior poder político no mundo.

Negámonos, pois, a aceptar como única unha concepción que implica que o coñecemento no nivel universitario esixa a renuncia ao que somos, ás identidades que nos definen e que posibilitan a nosa contribución ao pensamento universal desde este *nós* particular. E facémolo desde o convencemento de estarmos a defender unha causa xusta, como tantas outras que, a pesar de o non pareceren, teñen importantes ligazóns con esta, como o feminismo ou o ecoloxismo.

Máis unha vez, o interese que nos move é a necesidade de espertar as conciencias e os saberes e de procurar discursos e teorías que fagan posible un mundo en que nos construíamos dignamente na nosa lingua propia.

Que as ondas do mar que nos acompañarán neste magnífico escenario neste novembro ventoso arrastren ben lonxe tantos preconceptos sobre as linguas e os seus falantes e que nos traian o agasallo de por fin se escoitaren as nosas voces ateigadas de razóns. Por esforzo, por dedicación, por traballo de calidade, por entusiasmo!!! E entre eses esforzos e dedicacións, debo deixar constancia do labor realizado por Marisol Ríos, Sara Pino e Xesús Mosquera, traballadores/as do Servizo de Normalización Lingüística da Universidade da Coruña que estarán á vosa disposición estes días desde a organización das xornadas. É unha honra, pois, continuarmos con esta tarefa en que agardamos por tanta paixón e tanta enerxía como Xosé Ramón Freixeiro Mato, colega e amigo.

Boa tarde e obrigada.